

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.02.1984, sp. zn. Tpj 157/83, ECLI:CZ:NS:1984:TPJ.157.1983.1

Číslo: 21/1985

Právní věta: Pachateli trestných činů opuštění republiky podle § 109 odst. 1 a podle § 109 odst. 2 tr. zák. lze i za účinnosti ustanovení § 453a obč. zák. uložit trest propadnutí majetku.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.02.1984

Spisová značka: Tpj 157/83

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Opuštění republiky, Trest propadnutí majetku, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 50

§ 109 odst. 1

§ 109 odst. 2 141/1961 Sb. § 345

§ 346 40/1964 Sb. § 453a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 21/1985 sb. rozh.

Pachateli trestných činů opuštění republiky podle § 109 odst. 1 a podle § 109 odst. 2 tr. zák. lze i za účinnosti ustanovení § 453a obč. zák. uložit trest propadnutí majetku.

(Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČSR č. j. [Tpj 157/83](#) z 23. února 1984.)

Na gremiálních poradách některých krajských soudů vznikly pochybnosti v tom směru, zda za účinnosti ustanovení § 453a obč. zák. je možno uložit za trestné činy opuštění republiky podle § 109 tr. zák. trest propadnutí majetku.

Proto k uvedené problematice zaujímá trestní kolegium Nejvyššího soudu ČSR k návrhu jeho předsedy podle § 21c odst. 2 zák. č. 36/1964 Sb. v úplném znění vyhlášeném pod č. 19/1970 Sb. toto

stanovisko:

Podle § 453a obč. zák. dopustí-li se vlastník věci takového protiprávního jednání, jímž se trvale zbavil možnosti věc obvyklým způsobem užívat, připadá věc do vlastnictví státu, pokud je v rozporu se

zájmem společnosti, aby vlastník s věcí dále nakládal. Obdobně přecházejí na stát i jiná majetková práva občana s výjimkou dědického, práva z odpovědnosti za škodu na zdraví nebo jiného práva omezeného jen na jeho osobu.

Podle důvodové zprávy k tomuto ustanovení občanského zákoníka přejde vlastnictví k věci za splnění stanovených podmínek na stát přímo ze zákona.

Ustanovení § 453a obč. zák. se vztahuje též na pachatele trestných činů opuštění republiky podle § 109 odst. 1 a podle § 109 odst. 2 tr. zák., který tím, že bez povolení opustil území republiky nebo bez povolení zůstal trvale v cizině, se trvale zbavil možnosti svou věc nacházející se na území ČSSR obvyklým způsobem užívat a vzhledem k povaze této trestné činnosti je zpravidla v rozporu se zájmem společnosti, aby pachatel s takovou věcí dále nakládal.

Za dobu rozhodnou pro zánik vlastnických práv podle § 453a obč. zák. se u pachatelů trestných činů opuštění republiky podle § 109 odst. 1 a podle § 109 odst. 2 tr. zák. považuje den, kdy tyto trestné činy byly dokonány, tedy u trestného činu podle § 109 odst. 1 tr. zák. den překročení československých státních hranic bez platného cestovního dokladu a u trestného činu podle § 109 odst. 2 tr. zák. den, který následuje po dni, kdy uplynula lhůta, na kterou byl občanu povolen pobyt v cizině, nebo den, kdy pachatel překročením hranic přešel do jiného státu, než do kterého bylo povoleno vycestování, pokud setrvání v cizině je projevem úmyslu opustit republiku.

Z uvedeného vyplývá, že ustanovení § 453a obč. zák. nepostihuje majetek a majetková práva pachatelů uvedených trestných činů v celém rozsahu a nevztahuje se vůbec na majetek a majetková práva, kterých případně nabyli v době konání těchto trestných činů, což má význam již vzhledem k tomu, že v praxi dochází k trestnímu stíhání pachatelů trestných činů opuštění republiky zpravidla s větším časovým odstupem od jejich spáchání.

Proto lze i po nabytí účinnosti zákona č. 131/1982 Sb., jímž byl občanský zákoník doplněn též o citované ustanovení § 453a, uložit se zřetelem k ustanovení § 51 odst. 1, odst. 2 tr. zák. trest propadnutí majetku. Tento trest se týká jiného majetku než toho, který již připadl státu podle ustanovení § 453a obč. zák. (např. majetku, který pachatel nabyl v době od dokonání trestného činu opuštění republiky až do právní moci rozsudku).

Trest propadnutí majetku tu bude přicházet zpravidla v úvahu také proto, že propadnutí majetku postihuje též majetek, který pachatel získal po právní moci rozsudku v cizině, přičemž k realizaci propadnutí majetku by mohlo dojít v případě, že by se takový majetek dostal na území ČSSR.

Majetku, který připadl státu podle § 453a obč. zák., se trest propadnutí majetku nedotýká. Výrok o propadnutí majetku se totiž vztahuje jen na majetek, který je ve vlastnictví pachatele. Poněvadž vlastnictví k majetku, který má na zřeteli ustanovení § 453a obč. zák., přešlo na stát přímo ze zákona již dnem, kdy trestný čin opuštění republiky byl dokonán, nebyl pachatel v době vyhlášení rozsudku jeho vlastníkem, a proto výrok o propadnutí majetku na tento majetek nedopadá.

I za účinnosti ustanovení § 453a obč. zák. lze tedy uložit pachateli trestného činu opuštění republiky trest propadnutí majetku; určení toho, co je vlastnictvím pachatele, bude provedeno až ve vykonávacím řízení (§ 345 - 346 tr. ř., § 97 - 98 j. ř. s.), v jehož rámci se realizuje jen ten majetek, který je ke dni právní moci rozsudku ve vlastnictví odsouzeného.

Obdobně je třeba posuzovat možnost uložení trestu propadnutí majetku i za jiné trestné činy, pokud se pachatel trestnou činností trvale zbavil možnosti věc obvyklým způsobem užívat.